

حشر کودکان

کلیدواژه: کودکان، حشر، روز قیامت، بهشت.

پرسش: بچه‌هایی که در کودکی می‌میرند، در عالم محشر به چه صورتی محشور می‌شوند، با همان سنی که مرده‌اند؟ آیا به بهشت می‌روند؟ بر چه اساسی با آنها برخورد می‌شود؟

پاسخ: در نتیجه باید گفت که مردم در روز محشر و **قیامت** با همان سنی که از دنیا رفته‌اند محشور می‌شوند، و اما بچه‌ها بعد از عبور از آزمایشی که در روایت زراره از امام باقر به آن اشاره شده است، هر گروه به پدران خود ملحق می‌شوند.

فهرست مندرجات

- ۱ - [وضع سن مردم در روز محشر](#)
 - ۱.۱ - [آیات](#)
 - ۱.۱.۱ - [آیه ۱۸ سوره نبأ](#)
 - ۱.۱.۲ - [آیه ۵۱ سوره یس](#)
 - ۱.۱.۳ - [آیه ۷ سوره حج](#)
 - ۱.۱.۴ - [آیه ۱۷ سوره مزمل](#)
 - ۱.۲ - [روایات](#)
 - ۱.۲.۱ - [حدیثی از پیامبر](#)
 - ۱.۲.۲ - [حدیثی دیگر](#)
 - ۱.۲.۳ - [حدیثی از امام باقر](#)
 - ۱.۲.۴ - [بیان یک حدیث](#)
- ۲ - [محشور شدن انسان در سن مرگ](#)
- ۳ - [نتیجه بحث](#)
- ۴ - [معرفی منابع](#)
- ۵ - [پانویس](#)
- ۶ - [منبع](#)

وضع سن مردم در روز محشر

از قرآن و [روایات](#) می‌توان استفاده کرد که انسان‌ها در همان سنی که از دنیا رفته‌اند، محشور می‌شوند.

← آیات

(اینکه گفته شد مردم در آخرین سنی که از دنیا رفته‌اند، محشور می‌شوند، در صورتی است که به صورت [انسان](#) محشور شوند؛ چون عداوت در [روز قیامت](#) صورت انسانی ندارند؛

← آیة ۱۸ سوره نبأ

چنان‌که در ذیل [آیه ۱۸ سوره نبأ](#) که می‌فرماید: «مردم به طور فوج‌فوج وارد محشر می‌شوند»، حدیثی نقل شده است که شخصی از پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) در مورد این آیه سؤال کرد، [رسول خدا](#) گریست و فرمود: سؤال مهمی کردی سپس چنین ادامه داد، مردم در قیامت ده گونه محشور می‌شوند.

۱. شایعه‌سازان، به صورت [میمون](#).
۲. حرام‌خوران به صورت [خوک](#).
۳. رباخواران و ازگون.
۴. [فاضی](#) ناحق کور.
۵. خودخواهان مغرور به صورت کرولال.
۶. عالم بی‌عمل، در حال جویدن [زیان](#) خود.
۷. همسایه آزار دست‌وپا بریده.

۸. خیرچین آویخته به شاخه‌های آتش.

۹. عیاشان، بدبوتر از مردار.

۱۰. **مستکبران** در پوششی از آتش محشور می‌شوند.

[۱۱] فیض کاشانی، ملامحسین، تفسیر صافی، ج ۵، ص ۲۷۵، منشورات مؤسسه الاعلمی للمطبوعات.

[۱۲] طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان، ج ۱۰، ص ۶۴۳، ذیل آیه ۱۸ نیا.

(هرچند آیات قرآن به طور کلی به مطلب اشاره دارند، ولی به ضمیمه روایات می‌توانند دلیلی بر موضوع باشند؛ از باب نمونه به سه آیه اشاره می‌شود:

← آیه ۵۱ سوره یس

بار دیگر در صور دمیده می‌شود، ناگهان آنها از قبرها شتابان به سوی (دادگاه) پروردگارشان می‌روند.

[۱۳] یس/سوره ۲۶، آیه ۵۱.

از این آیه استفاده می‌شود که با آخرین سنی که از دنیا رفته‌اند، محشور می‌شوند.

← آیه ۷ سوره حج

«و اینکه رستاخیز آمدنی است، و شکی در آن نیست و **خداوند** تمام کسانی را که در قبرها هستند زنده می‌کند».

[۱۴] حج/سوره ۲۲، آیه ۷.

این آیه هم ظاهرش این است که با همان بدن و همان سنی که از دنیا رفته‌اند، محشور می‌شوند.

← آیه ۱۷ سوره مزمل

آیه‌ای دیگری هم داریم که بر این مطلب دلالت دارد: «روز قیامت، روزی است که **کودکان** را پیر می‌کند».

[۱۵] مزمل/سوره ۷۳، آیه ۱۷.

معلوم می‌شود کودک هم بین آنها وجود دارد که طولانی بودن روز قیامت که پنجاه هزار سال است، باعث **پیری** آنها می‌شود.

[۱۶] معارج/سوره ۷۰، آیه ۴.

← روایات

اکنون به چند **روایت** اشاره می‌کنیم:

← حدیثی از پیامبر

در روایتی چنین می‌خوانیم: «**كَمَا تُبْعَثُونَ نُحْشَرُونَ**؛ آن‌چنان که می‌میرید (و در سنی که از دنیا می‌روید) محشور می‌شوید». (به این منبع رجوع شود:

[۱۷] مطهری، مرتضی، راه‌های اثبات وجود خدا، ص ۲۱۶، انجمن اسلامی دانشجویان، ج ۱، ۱۳۶۳ ش.

(

← حدیثی دیگر

در حدیثی از **پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)** آمده است:

روز قیامت موقع حساب، خداوند به **جبرئیل** دستور می‌دهد که بچه‌های **مؤمنین** را به **بهشت** وارد کند (**فرشته وحی**) آنها را به سوی بهشت راهنمایی می‌کند، ولی آنان) دم در بهشت می‌ایستند و داخل نمی‌شوند، از پدران و مادران خود سؤال می‌کنند، **فرشتگان** پاسخ می‌دهند که آنها مشغول حساب و **اعمال** خود می‌باشند و مانند شما نیستند، آن‌گاه اطفال **مؤمنان** فریاد می‌کشند و **گریه** می‌کنند، خداوند از جبرئیل سؤال می‌کند و جبرئیل عرض می‌کند: خداوند تو آگاهی! این صدای بچه‌های مؤمنان است که بدون پدران و مادرشان وارد بهشت نمی‌شوند؛ در نتیجه خداوند به جبرئیل فرمان می‌دهد که از میان مردم دست **والدین** آنها را بگیرد و با آنها داخل بهشت کند.

[۱۸] مجلسی، **مجددباقر، بحارالانوار**، ج ۷۹، ص ۱۲۲، ج ۱۵، بیروت.

این **حدیث** به روشنی و صراحت تمام گویای این است که **کودک** به همان سنی که از دنیا رفته، یعنی در سن کودکی محشور می‌شود.

← حدیثی از امام باقر

در حدیث دیگر زرارہ می‌گوید: **امام باقر (علیه السلام)** فرمود: خداوند در مورد اطفال و کودکان **مشیت** و **اراده** (خاص) دارد، خداوند کودکان و کسانی را که در **فترت** و نبود پیامبر مرده‌اند و سال‌خوردگان و پیرمردانی که در حال زوال **عقل**، پیامبر را درک کرده‌اند و ناشنوا و لالی غیر عاقل و دیوانه و ابله‌ی که عقل ندارند، همه را در روز قیامت جمع می‌کند و هر یکی از آنها پر خدا **احتجاج** می‌کند، خداوند فرشته‌ای را به سوی آنان می‌فرستد که آتشی را روشن کند؛ سپس **فرشته** دیگری به آنان می‌گوید وارد آتش شوید، هر کس وارد آتش شود، برای او سرد و **سلام** گردیده و او را به بهشت می‌برد و هرکسی تخلف و سرپیچی نماید، داخل **جهنم** می‌شود.

[۹] کلینی، **مجد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۲۴۹، دارالکتب الاسلامیه، طهران، ۱۳۶۷ ش.**

این روایت به خوبی استفاده می‌شود که هر کسی به وضع و حال دنیایی خود محشور می‌شود. کودک در سن کودکی پیرمرد در سن پیری، لال و ناشنوا و دیوانه و ابله هر کدام در وضعیت و حال خود وارد محشر می‌شود.

← بیان یک حدیث

در حدیثی آمده که کودکان مؤمنین به پدران خود، و اولاد کفار به پدران خود ملحق می‌شوند؛ و این مفاد قول خداوند است که فرمود: **«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ الَّذِينَ رَفَعْتُمْ بِهِ»**.

[۱۱] کلینی، **مجد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۲۴۹، دارالکتب الاسلامیه، طهران، ۱۳۶۷ ش.**

محشور شدن انسان در سن مرگ

به علاوه این که عقل و خرد اقتضا می‌کند که **انسان** در سنی که از دنیا رفته است محشور شود؛ زیرا بدنی که عصاره و فشرده همه بدن‌های دوران عمر است، در حقیقت همیشه با **روح** بوده و از هر جهت تناسب و سنخیت با آن دارد و روح تنها با آن می‌تواند (مانوس) باشد و این مانوسیت با آخرین لحظات عمر بدن بیش‌تر خواهد بود؛ لذا جا دارد که انسان در همان سنی که از دنیا رفته است، محشور شود.

[۱۱] **مکارم شیرازی، ناصر، معاد و جهان پس از مرگ، ص ۲۵۱، مطبوعات هدف.**

نتیجه بحث

در نتیجه باید گفت که مردم در روز محشر و **قیامت** با همان سنی که از دنیا رفته‌اند محشور می‌شوند و اما بچه‌ها بعد از عبور از آزمایشی که در روایت زرارہ از امام باقر به آن اشاره شده است، هر گروه به پدران خود ملحق می‌شوند.

معرفی منابع

۱. معاد، محسن قرآنی، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین، تمام کتاب.
۲. زندگی جاوید، استاد مطهری، انتشارات صدرا، تمام کتاب.
۳. معاد از نظر روح و جسم، مجد تقی فلسفی، هیئت نشر معارف اسلامی، بخش دوم.
۴. معاد، آیت‌الله دستغیب، انتشارات جزائری، ص ۱۴۱.
۵. سرای دیگر، آیت‌الله دستغیب، انتشارات جزائری.
۶. معاد و جهان پس از مرگ، استاد ناصر مکارم شیرازی، مطبوعات هدف، ص ۳۳۸ به بعد.

پانویس

۱. **↑ فیض کاشانی، ملامحسن، تفسیر صافی، ج ۵، ص ۲۷۵، منشورات مؤسسه الاعلمی للمطبوعات.**
۲. **↑ طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان، ج ۱۰، ص ۶۴۲، ذیل آیه ۱۸ نأ.**
۳. **↑ بس/سوره ۳۶، آیه ۵۱.**
۴. **↑ حج/سوره ۲۲، آیه ۷.**
۵. **↑ مزمل/سوره ۷۳، آیه ۱۷.**
۶. **↑ معارج/سوره ۷۰، آیه ۴.**
۷. **↑ مطهری، مرتضی، راه‌های اثبات وجود خدا، ص ۲۱۶، انجمن اسلامی دانشجویان، ج ۱، ۱۳۶۳ ش.**
۸. **↑ مجلسی، مجدباقر، بحار الانوار، ج ۷۹، ص ۱۲۲، ۱۵، بیروت.**
۹. **↑ کلینی، مجد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۲۴۹، دارالکتب الاسلامیه، طهران، ۱۳۶۷ ش.**
۱۰. **↑ کلینی، مجد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۲۴۹، دارالکتب الاسلامیه، طهران، ۱۳۶۷ ش.**
۱۱. **↑ مکارم شیرازی، ناصر، معاد و جهان پس از مرگ، ص ۲۵۱، مطبوعات هدف.**

[سایت اندیشه قم، برگرفته از مقاله «حشر کودکان»، تاریخ بازبینی ۱۳۹۸/۰۴/۲۹.](#)

رده‌های این صفحه : [حشر](#) | [قیامت](#) | [کودکان](#) | [مباحث اعتقادی](#) | [مباحث کلامی](#) | [معاد](#) | [معاد شناسی](#) | [معارف اسلامی](#)